

Ramowy program szkolenia specjalistycznego dla kandydatów na Instruktorów Opieki nad Zabytkami PTTK**§1****Postanowienia ogólne**

Ramowy program szkolenia specjalistycznego dla kandydatów na Instruktorów Opieki nad Zabytkami PTTK, określa minimalną i niezbędną tematykę zajęć koniecznych do zrealizowania w celu uzyskania uprawnień Instruktora Opieki nad Zabytkami PTTK.

§2**Tematyka zajęć**

Program szkolenia	Treść kształcenia	Liczba godzin
I. Ochrona i opieka nad zabytkami.	<p>Prawne aspekty ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, w rozumieniu Ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z późniejszymi zmianami, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przepisy ogólne z zakresu i form ochrony zabytków i opieki nad nimi, - zagospodarowanie i podejmowanie innych działań przy zabytkach, - nadzór konserwatorski, - zasady wywozu zabytków za granicę, - restytucja zabytków wywiezionych poza terytorium państwa, - finansowanie opieki nad zabytkami, - krajowy program ochrony zabytków, - ochrona zabytków w trakcie kryzysu i konfliktu zbrojnego, - organizacja organów ochrony zabytków, - gminne i wojewódzkie ewidencje zabytków oraz zasady ich tworzenia, - znajomość organizacji i stowarzyszeń istniejących na terenie województwa (zajmujących się opieką nad zabytkami), - możliwości formalnej i faktycznej współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami zajmującymi się ochroną i opieką nad zabytkami. 	3 godziny
II. Zarys historii sztuki	<p>1. Drewniane budownictwo przedromańskie w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> a) budowa grodu i podgrodzia – rekonstrukcja na przykładzie Biskupina – „żywe muzeum” jako atrakcja turystyczna, b) zabytki archeologiczne. 	14 godzin

	2. Początki sztuki średniowiecznej – styl przedromański i romański a) podstawowe elementy budowli romańskiej, b) typy kościołów romańskich, c) kościoły jako budowle obronne, d) pochodzenie stylu- gmerki jako sposób identyfikacji autora lub cechu, e) przykłady budowli romańskich, f) rola zakonu cystersów i benedyktynów w rozwoju stylu, g) sztuka rzeźbiarska w romanizmie. 3. Sztuka gotyku a) pochodzenie nazwy gotyk, b) podstawowe cechy budowli gotyckich – rozwój konstrukcji budowlanej, c) elementy wystroju budowli gotyckich i materiały, d) sakralne malarstwo gotyckie – cechy charakterystyczne, e) rzeźba gotycka- cechy charakterystyczne, f) przykłady budowli i sztuki gotyckiej, g) europejskie i polskie typy gotyku. 4. Sztuka renesansu a) uwarunkowania społeczno- polityczne renesansu, b) próby nawiązania do sztuki antycznej, c) renesans włoski i jego wpływ na sztukę w Polsce, d) podstawowe cechy renesansu w architekturze, e) malarstwo i rzeźba renesansu, f) podstawowe przykłady sztuki renesansowej, g) manieryzm – schyłkowa forma renesansu. 5. Barok a) kontrreformacja jako polityczna geneza powstania sakralnego baroku – rola jezuitów – Il Jesu jako pierwszy wzorzec standardowy, b) podstawowe cechy stylu barokowego i jego ewolucja, c) barok w sztuce i sztuce użytkowej, d) barok w budowlach świeckich- koncepcja ogród-pałac-ogród, e) barokowe założenia ogrodowe, f) przykłady budowli barokowych w Polsce i Europie, g) specyfika sztuki państw hanzeatyckich w tym Gdańska, h) Rokoko jako schyłkowa forma baroku w wyposażeniu wnętrz.	

6. Klasycyzm jako pierwszy styl historyzujący
  - a) sztuka i architektura antyku,
  - b) podstawowe typy budowli greckich, ich cechy i elementy,
  - c) sztuka i kultura Grecji,
  - d) podstawowe nawiązania do antyku polskiej architektury klasycystycznej,
  - e) dwory polskie i ich różnorodność w kanonach klasycyzmu,
  - f) sztuka klasycystyczna w Polsce,
  - g) styl stanisławowski,
  - h) architekci, budowniczowie Warszawy.
7. Historyzm i eklektyzm
  - a) neostyle XIX wieku – niebezpośrednie nawiązanie do stylów historycznych (historyzm purystyczny i formalny),
  - b) sposoby odróżniania budowli stylowych i neostylowych,
  - c) sztuka neobizantyjska – podstawowe cechy sztuki Bizancjum,
  - d) eklektyzm jako umiejętne artystyczne wykorzystanie osiągnięć poprzednich epok,
  - e) Łódź jako miasto historyzmu i eklektyzmu,
  - f) sztuka użytkowa XIX wieku.
8. Secesja
  - a) różne nazwy tego samego stylu,
  - b) podstawowe założenia secesji w sferze sztuki i popularyzacji sztuki,
  - c) secesja monachijsko-berlińska i secesja wiedeńska jako podstawowe wzorce secesji polskiej,
  - d) przykłady secesji w architekturze, sztuce i sztuce użytkowej,
  - e) twórcy polskiej secesji.
9. Konstruktywizm i funkcjonalizm
  - a) konstruktywizm jako forma ideowego nawiązania do gotyku,
  - b) przykłady obiektów konstruktywistycznych w Polsce,
  - c) funkcjonalizm – założenia i realizacje – przykłady,
  - d) Art Nuveau jako sztuka plastyczna.
10. Szkoła Bauhausu, Le Corbusieur i budownictwo Stanów Zjednoczonych
  - a) założenia szkoły bauhausu i podstawowi przedstawiciele Gropius, Behrens, powstanie kompleksowego projektowania wizerunku firmy
  - b) dwie idee Le Corbusieura,
  - c) Le Cité Radieuse,
  - d) idea „położenia budynku na boku”.

	<p>11. Monumentalizm faszystowski i socrealizm</p> <ol style="list-style-type: none"> uwarunkowania polityczno społeczne, podporządkowanie sztuki polityce, podstawowe cechy odróżniające, przykłady architektury i sztuki. <p>12. Kubizm</p> <ol style="list-style-type: none"> kubizm jako forma walki architektów z naturą, przykłady małych i dużych form kubistycznych, sztuka lat 60-tych XX wieku. <p>13. Współczesne neoeklektyzmy krótkie omówienie tendencji panujących w sztuce i architekturze współczesnej</p> <p>14. Malarstwo XIX i XX wieku</p> <ol style="list-style-type: none"> akademizm – od Matejki do Kossaka, impresjonizm, ekspresjonizm, kubiści i Picasso, pop-art jako sztuka zmienna w czasie, pop-art i Andy Warhol, surrealiści na przykładzie Salvatore Dali i współczesne kontynuacje, idea abstrakcjonizmu jako sztuki wolnej. 	
III. Instruktorzy opieki nad zabytkami i społeczni opiekunowie zabytków.	Rola społecznych opiekunów zabytków i instruktorów opieki nad zabytkami w opiece nad zabytkami, upowszechnianiu wiedzy i kształceniu społeczeństwa o zabytkach i ich ochronie. Zadania i prawa społecznych opiekunów zabytków i instruktorów opieki nad zabytkami, formy działalności.	3 godziny
IV. Muzea. Podstawowe informacje.	Podstawy wiedzy z zakresu wiedzy o muzeach, wg. Ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach z późniejszymi zmianami, w tym między innymi: <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie muzeum w polskim systemie prawnym; - przepisy ogólne; - funkcje muzeum; - organizacja muzeów; - klasyfikacja muzeów; - muzealia. 	2 godziny
V. Muzea regionalne PTTK,	Podstawy prawne powoływania izb regionalnych i muzeów PTTK. Udział muzeów PTTK i izb	2 godziny

izby regionalne.	regionalnych w realizacji celów PTTK.	
VI. Rola zabytków w turystyce i krajoznawstwie.	Udział społeczeństwa w ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Znajomość zabytków, jako element krajoznawstwa. Walory turystyczne i krajoznawcze zabytków. Rola PTTK w popularyzacji zabytków.	2 godziny
VII. Działania w obszarze popularyzacji ochrony zabytków.	Popularyzacja zabytków, jako element opieki nad zabytkami. Zasady organizacji odczytów, wystaw, konkursów, szkoleń i wycieczek. Nauka sporządzania regulaminów konkursów, szkoleń i scenariuszy wystaw. Organizacja zajęć terenowych z uczestnikami kursów, szkoleń, wycieczek poświęconych popularyzacji ochrony zabytków.	3 godziny
VIII. Specyficzne problemy ochrony dóbr kultury i zabytków.	Problemy związane z ochroną dóbr kultury. Przepisy karne w tym zakresie. Ochrona zabytków, w tym architektury militarnej w obiektach zamkniętych. Ochrona zabytków architektury militarnej i przemysłowej nie ujętych w rejestrach zabytków.	2 godziny

§3

Postanowienia końcowe

1. Ramowy program szkolenia specjalistycznego dla kandydatów na Instruktorów Opieki nad Zabytkami PTTK został przyjęty przez KOnZ ZG PTTK w dniu 17 października 2012 roku.
2. Ramowy program szkolenia specjalistycznego dla kandydatów na Instruktorów Opieki nad Zabytkami PTTK zatwierdzony uchwałą Prezydium Zarządu Głównego PTTK nr 7/XVII/2012 z dnia 5 grudnia 2012 roku wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.